ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 100 Д. на годину, 50 Д. на пола године, а 25 Д. на четврт године; за Америку 5 долара на годину. — Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лаварева улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

Број 21. Нови Сад, у уторак 31. јануара 1922. Година LIII.

Систем опорезивања.

У финансијској политици једно од најважнијих питања јесте, да се за разне државне потребе нађе покрића. Наше су потребе данас огромне, особито ако узмемо у обзир силне инвестиције, за саобраћај, па увећану државну администрацију. Главни је задатак министра финансија да за ове потребе нађе потребно врело.

Ми држимо да су баш код овог питања наши министри финансија чинили силне грешке, а чине их и данас. Наша финансијска политика мора ићи за тим, да тражећи потребна врела, не спутава наш привредни живот. Ову важну околност наш министар финансија није узимао у обзир, већ је при разрезивању разних пореза толико несмотрено поступао, да постоји опасност да ће се наша трговина, наш привредни живот толико укочити, да нам у том погледу прети највећа опасност. А ми врло добро знамо какве би ми штете имали, ако би се код нас упропастила трговина, ако цео наш привредни живот дође у кризу.

Сви ми знамо да су државне потребе велике и да држављани морају у виду порезе, таксе и других намета подмирити те потребе, али сваки по својој економској снази. Наш систем опорезивања не одговара више духу времена, социјалној правди. Ми треба што пре да уведемо прогресивну порезу. На тај начин сваки би плаћао онолику порезу, колико по његовом имовном стању има да плати.

Против данашњег система опорезивања и разних других намета са правом се буне наши трговци и индустријалци, јер највећи део државних потреба сваљен је на њихова леђа. Ми не мислимо да узимамо у одбрану наше трговце и индустријалце, али морамо чинити то из разлога, што смо ради да наша трговина и индустрија ојача, разграна се, јер сматрамо, да би та околност врло повољно утицала на наше опште финансијско стање.

Са досадањим начином опорезивања и разних намета и такса ми управо идемо за упропашћењем наше трговине и индустријалаца, јер разрезана пореза премаша економску снагу опорезаног, те ће временом морати услед несрасмерних терета економски посрнути. С друге стране на овај начин ми подижемо неоправдано скупоћу, јер без сваке сумње трговци и индустријалци наплатиће ову порезу од потрошача. На тај начин с једне стране неправедним оптерећивањем спутавамо наш привредни живот, с друге стране тако рећи највећи део државних пореза снашају потрошачи, дакле економски најслабији.

Наше финансијске прилике толико су замршене, заплетене, да се наш министар финансија не зна у њима снаћи, него из грешке пада у грешку. Крајње је време да се једном у нашем министарству финансија поведе озбиљна рачуна о овоме, јер ако се и даље буде овако поступало, нама прети економски слом, а то мислим да нико не жели, а надамо се још мање министар финансија.

И.

Народни Дом.

Културни центар најбогатије области у новој држави нашој Нови Сад — Српска Атина: има Матицу Српску, има Музичко друштво, Невен, Соколско друштво, Женску Добротворну Задругу, Коло Напредних Жена, Посестриму, Занатлијску и Трговачку Омладину, и друге просветне и националне установе; али тај културни Нови Сад нема једног Народног Дома, који му је потребан као парче хлеба.

Све ове установе или имају или немају својих просторија. Ако се држе седнице и састанци, морају да се завлаче по свакојаким ћумезима, но то још може да поднесе. Али кад дође време скупштина или јавних иступа друштвених, онда настаје трка. И брига и трка и мука, где ће се и како ће се. Дај мољакај и плаћај скупе паре, и поред свих скупих пара, које плаћамо обављају се и те скупштине и забаве и опет по неким страћарама, где се публика гуши и дави.

Нови Сад нема праве концертне сале нити сале за игранке и забаве. Овогодишња Светосавска Беседа је најбољи пример. Она је обављена и у Позоришту и у хотел Слободи. Ко год је био присутан на овој Беседи, осетио је на самом себи сву мизерију Српске Атине у овом погледу. Из топлих просторија. Кров хладну зимску ноћ ићи у другу улицу на игранку, било је више него мизерно. А тако је скоро увек приликом забава са игранкама.

Матица Српска била би у првом реду позвана (додуше за садашње њезине скупштине су довољне и Матичине просторије!) да окупи око себе све културно-просветне и националне установе. и да поведе акцију за зидање Народног Дома, где би све те установе имале доличне просторије, а врх свега, створила би се у томе Дому једна концертна и за играње дворана.

Материјалних средстава би такође било да се ова ствар изведе. Јер већина друштава има своје куће и просторије, које би могле заједнички створити један Народни Дом.

Данас, када се Нови Сад нагло подиже, и када у њега долазе многа индустријска подузећа, која узимају најлепша места будућег Новог Сада, требало би што пре покренути акцију за зидање Народног Дома, који би у првом реду задовољио једну преку потребу културног Новог Сада, а с друге стране украсио нашу Српску Атину једном величанственом палатом.

Аустрија у 1920. години.

Француз Жан Кервеган издао је недавно књигу под горњим насловом. Писац у предговору каже: „Оно што не достаје Аустрији много је мање: новац, гориво или намирнице, него ли чврста воља за рад да би изашла из раке коју је сама себи ископала“. Ето нам објективног мишљења једног Француза. Ми мислимо да и поред цитиране фразе, која резумира читаву књигу, неће бити на одмет да је изложимо. У „Аустрији пре 1914.“ која је била претходник „Drang nach Osten“-у каже писац, да је земља била много богата, али влада није учинила ништа да је развије из пуке мржње према Словенима; влада се није бринула да штеди нити да унапреди производњу или да створи нова богатства.

У пропасти монархије и њеним конзеквенцијама економским сваки народ се са својом земљом одцепио и није хтео да помаже „Немачку Аустрију“ што је сасвим појмљиво, јер то би било, као кад би ко тражио да Француска помаже Немачку. Но и сама Аустрија је томе крива, јер често је изазивала. Влада је наредила да се има у магацине сместити (1919.) 180.000 тона жита, али народ није дао ни 100.000, а 1920. ни 4.000 иако је жетва била врло добра. Нема жита! вели „народ“. А куд се дева добра летина? пита се г. Кервеган, „можда излази на прозор да би ушла на врата са много вишим ценама“. При таким приликама разуме се да мора да се увози. У „проблему увоза“ прва ствар је у том послу, моћи платити робу. Намирнице што Антанта шаље, лепо су уписане кад се продаду и „примање“, али их никада нема у „издавању“. Држава сигурно има принцип синова богатих ф милија да новац није потребан за куповину, а кад дође до плаћања ту је довољно оцу на четврт часа раније! А што се тиче довоза, он је тако скуп и спор да Беч, који је на најбољем месту жељезних и водних путева, пре би добио са Марса неки воз него ли што га сад добива ма одакле било. Американци су помоћу разних добротворних друштава створили од Беча центар њихове пропаганде и њиховог обавештења. Буџет Аустрије износи приход 21 милијарду круна а расход 33 милијарде! Само се на чиновнике троши 10 милијарди. У држави која има 6 милиона становника има 250.000 чиновника т. ј. од чиновничке плате живи најмање 750 хиљада људи! Монополи јој доносе 1.326 милиона, али јој други трошкови односе 2.868 милиона; у државним фабрикама ради 10 хиљада радника и 800 чиновника! Покушај да се те фабрике продаду није успео, јер стране капиталисте шпекулирају. Дефицит у буџету је 12 милијарди; трошак социјални 15 милијарди т. ј. 45% од буџета! Дивна перспектива. У „снабдевању намирницама“ нечувена се трговина и злоупотребе под тим именом скрива. У Аустрији је онако, како је рекла она принцеза француска кад је чула да се народ буни што нема леба: „Па што не једу земичке“.

У ресторанима бечким другог реда ако Вам кажу да нема хлеба можете поручити колико год хоћете колача.

У ресторанима првог реда бела добра хлеба има колико хоћете, док народ једе црни и плеснив хлеб. Не треба заборавити да је у Бечу безбројно ресторана и да он сам чини скоро пола земље. Аустрији би требало од прилике 700.000 тона жита, жетва је била 500.000, и онда би човек рекао па шта ћемо сирота не може да се храни. Али није тако; површина обрађене земље 1920. је много мања него ли прошле године а жетва је по хектару такође мања него ли на пример у Швајцарској. Значи што нема жита то је што је земља необрађена, мало доноси јер није нађубрена — а бечлије још једу колико хоће колача најфинијих! Има још једна већа тајна: Аустрија има исто толило стоке као Швајцарска а крава још много више; но за дивно чудо Швајцарска извози млеко кондезовано у Аустрију чија влада само на млеко потроши за Беч 800 мил. годишње! Са кромпиром исто, мало засејано, а жетва је по хектару за 1/8 мања од швајцарског. Потреба је 1,600.000 тона. Аустрија је добила од Мађарске 60.000, Холандије 40.000, 20.000 Југославија, 10.000 Румунија 8000 Немачка. Међутим зна се да је многи кромпир прикривен, и, да је многи претворен у алкохол! Шећер увезен кошта 100 круна по килограму! Шта да се мисли кад се дода свему пређашњем велика количина скупоценог вина што се увози? Према томе ето од куда глади у Аустри-

ји: недовољно обрађеног земљишта, недовољна жетва по хектару тако да не залаже потребама, нема резерве те се купује ма по коју цену било; а влада није енергична да предузме озбиљне мере. Мало мање колача, бермета и алкохола!

У гориву Аустрија данас добива месечно од Чешке 150.000 тона угља, Немачке 200.000, Пољске 6000 али и то врло неуредно. У Бечу 530.000 огњишта не добивају више од киле дневно. Аустрија међутим званичним рапортима доказује да јој треба месечно 1,300.000 тона што би чинило четвртину од пређашње велике Аустрије а то је сувише; то се види по томе што Аустријанци предвиђају 400.000 тона угља месечно на жељезнице 1920. док је Аустрија 1914. трошила 450.000, а данашња дужина пруге је тек $^1/_4$ од старе. Али има још нешто и продукција угља као и остало, и поред незнатних рудника што их она има, опада те место 200 хиљада она је спала на 170.000 месечно. Осим тога Аустријанци кад хоће да повећају производњу повећају само број радника а не и његову израду личну. Према томе Аустрији би се од 550.000 тона што их има месечно могло повећати за 200.000 само би онда требало појачати надзор над употребом, а не да се краде као што је сад обичај. У Бечу је осим тога било дозвољено и кафанама и осталим „забавиштима“ да стоје отворене дуже него ли ма у којој од бивших ратујућих држава. Сем тога Аустрија, која има пуно инжињера и велике вредности неискоришћује водену електричну снагу. Ето нам застоја индустријског у Аустрији: лењост, крађа, расипање и неумешност па тек онда фактични недостатак, који би сви драге воље попунили од страних влада и држава кад би знали да се помоћ неће испарити због речених мана у организацији.

(Наставиће се.)

Право опције Несловена.

Пошто је 26. јануара истекло право опције Несловена, којима мировни уговор даје право да затраже грађанство друге какве државе, — распитали смо се у градској кући: ко је од наших грађана Несловена употребио право опције? Ствари раде г.г. Вујић и Лепхерц за Нови Сад, а г. Николић за новосадски срез. Према информацијама које смо добили, они неће имати много посла. Од новосадских грађана Несловена употребило је своје право опције свега 181. Из новосадског среза оптирало је њих око 28. Од свих ових је мало оптирало за Аустрију, а највећи број их је оптирало за Мађарску. Већином су оптирали радници, отпуштени железничари и поштари. Од трговаца није нико оптирао. Од градских чиновника изјавили су се за мађарско држављанство 2 порезна чиновника и два диурнисте, који су одмах отпуштени из службе. Од интелигенције су оптирали адвокати: г. г. др. Луд. Шлезак, др. Мих. Ендреци, др. Феликс Барта, др. Геза Брук, др. Карло Елшлегер и др. Давид Опенхајмер. Сви су се изјаснили за Мађарску.

Према томе, види се, огромна већина се изјаснила за наше држављанство. На идућим изборима имаће они дакле сви активно и пасивно изборно право.

Подела државе на области.

Одбор за поделу државе на области требао је да свој рад ових дана заврши, те да се једном већ спроведе то важно питање. Међутим на својој последњој седници одбор је стилизовао акт, којим ће се обавестити председник парламента, зашто се посао поделе на области није могао спровести. Највише је утучено времена због владине кризе и божићних празника. Услед тога ће поделу земље извести према чл. 133 устава, Законодавни Одбор и то у року од два месеца. Одбор није прегледао ни законе о општој управи, обласној и среској самоуправи.

Ето, са таком се брзином врше важни државни послови.

Одштета од Немачке.

На последњој седници Министарског Савета саопштио је председник владе г. Пашић, да је одељење за међународне уговоре послало нацрт закона о накнади штете оштећеним грађанима. На то је министар правде додао да је из Немачке стигла велика количина робе, која ће се народу поделити као одштета у природи. Повела се дебата о томе да се изабере парламентарна анкета, која би водила рачуна о подели те робе. Решено је да министар правде и министар финансија израде о тој подели законски предлог.

Припреме за Ђенову.

За Ђенову се спремају из свих земаља велика стручна изасланства. Чехословачки листови јављају, да ће чехословачка делегација имати само помоћног особља око 20 лица без делегата.

Делегације појединих држава, поред експерата и новинара, имаће и својих представника: велике силе три до пет чланова, а мале државе по два члана. Француска и Америка још нису решиле, хоће ли учествовати на Ђеновској конференцији. Канцелар Вирт је изјавио да ће Немачка ићи у Ђенову где ће се трудити да ради на споразуму свих народа. Уопште, у Ђенову, су позване све државе, осим Турске и Ђурђијанске.

Оставка др. Бенеша.

Из Прага јављају, да ће др. Бенеш поднети одставку на председништву владе, али да и на даље остаје министар спољних послова. Узроци оставке су лични, званични и политички. За новог председника владе треба да дође Швехла, председник аграрне странке, који треба активно да учествује у влади, а не да ради иза кулиса, како пишу прашке новине.

Питање наше католичке цркве.

У нашој Краљевини има да се реши једно врло важно питање: питање католичке цркве у држави.

У том погледу чини се све могуће, да се данашње привремено стање законски среди. Ми имамо тројаке односе у католичкој цркви: на један део Краљевине, на предратну Србију односи се конкордат склопљен с Ватиканом пре светског рата; имамо даље католичку цркву у Словенији, Хрватској, Далмацији и Босни, где су односи доста сређени; а, најзад, католичку цркву у Војводини, која, правно, потпада још увек под Калочу. У интересу државе цео комплекс тога питања мора се решити на основи најшире верске трпељивости и равноправности.

Умирује нас, да су односи између наше Краљевине и Ватикана најбољи. Приликом смрти папе Бенедикта XV. Њ. В. Краљ Александар је лично изразио своје саучешће папском нунцију у Београд. Исто су учинили и г. Пашић и г. Нинчић.

Београдско посланство Ватикана на томе ради, да се Конкордат, који је постојао између старе Србије и Ватикана, протегне и на нове крајеве. Чим се то спроведе, одмах ће се учинити потребни кораци за оснивање самосталне католичке епископије у Војводини.

У нашој Краљевини има сада 20 католичких владика. По тврдњи београдског нунција, да ће се у најскорије време, при избору нових кардинала, свакако један од наших католичких бискупа добити кардиналски шешир. Најбољи утисак је учинила у Ватикану та околност, да је надбискуп др. Бауер у Београду одслужио задушнице у покој папе Бенедикта XV.

ВЕСТИ.

— **Се́ло Здравственог Одсека** одржаће се у уторак у 5 сати после подне у биоскопу хотела Слободе. Говориће др. Лаза Марковић, а приказиваће се и један поучно забавни филм. Улаз бесплатан. Деца испод 14. година немају приступа.

— **Занатлијска „Слава“** је одржана на Св. Саву као што је било у овом листу објављено. После свете литурђије освећена је водица у Задружном дому и одлично грађанство нашега града је у великом броју поздравило славу нашим вредним занатлијама. Свакоме се на лицу огледала радост што је и после рата настављен обичај славити нашу лепу „славу“. Исто тако и о вечери искупио се леп број занатлијства нашег те у песми, шали и лепом весељу проведоше неколико пријатних часова. Али не само пријатно већ и корисно. Јер будно наше занатлијство расправљало је свесно и трезвено много питање, које се тицало живота и односило на тешке прилике ових наших дана. Није ту било само лепих здравица, већ и мудрог збора и разговора, тако да је сваки могао задовољан отићи са ове забаве, која ће трајан спомен оставити у души свакога посетиоца. Заслуга је Управног Одбора са врсним им председником Јоцом Сивачким на челу што се овога вечера и веселило и расправљало и србовало. Из свега се видило, да је то састанак новосадских занатлија: леп, топал, искрен, отмен.

— **Удружење српских војних инвалида** у Београду, које је показало сву вољу да ради заједнички са хрватским и словеначким војним инвалидима, морало је ових дана да се одвоји од браће Хрвата, и да са наслова свога листа „Ратног Инвалида“ избаци све што је било латиницом штампано. Дакле, први су инвалиди српски почели схватати значај сепаратизма, а на то српски инвалиди имају право, јер су они својом крвљу и створили ову лепу државу, ујединивши раскомадано Српство.

— **Прегажено псето.** Јуче је на Темеринској улици прегазио трамвај једно мало псетанце. Точкови, и предњи и стражњи прешли су преко њега, те је псето са изломљеном ногом и разбијеном главом одшантало до куће „код 7 звезди“.

— **Папирни новац у Русији.** По признању самих бољшевичких власти у совјетској Русији има у оптицају око 10 трилиона папирног новца, али без икакве подлоге. По себи се разуме да тај совјетски новац нема никакве вредности, и данас се у Русији тргује само разменом робе.

— **Слепац прогледао после 15 година.** Осечка „Ди Драу“ јавља из Митровице: Пре неких 15 година морао је овдашњи општински лечник Митар Казимировић, да оде у мировину јер је ослепио. Од тога је времена живио сасвим повучено. Пре неколико дана пошао је на шетњу, и том је приликом пао, поклизнувши на леду. Кад су га пролазници дигли, констатовао је Казимировић сав весео и изненађен, да му се вид повратио. Било би интересантно да се лечници заинтересују за овај случај.

— **Пожари.** Приликом пожара у предграђу Маниле, изгорела су 32 комплекса кућа. 12.000 људи је остало без крова. — На товарном колодвору у Гласгову настао је пожар, који је нанео милијон фунти штерлига штете.

— **Јустификација терористе.** 19. о. м. извршена је у Сегедину смртна осуда над терористом Енгием. За време терористичке диктатуре убио Је Енги бившег председника мађарског парламента Лудвига Наваја и његовог брата.

— **Врхунац скупоће.** Јављају из Скопља: Последњих дана скупоћа је постала страшна. Килограм најобичнијег говеђег меса кошта 20 динара. Питање је да ли у Призрену, Ђаковици и осталим местима уопште има меса, а друго је питање: да ли је ово већ врхунац скупоће?

— **Живот у Енглеској.** Живот у Енглеској што се тиче животних намирница повраћа се нормалним предратним ценама. Док су лањске године биле цене најнужнијих животних намирница 200% скупље од предратних цена, концем децембра 1921. спале су на 100%.

— **Пиходи од Кинематографа.** Прошле године изнеле су порезне таксе на кинематографске улазнице тачно 12,432.649 динара. Највише је прихода било у Србији 3,775.088 динара, у Хрватској 3,340.665 динара и у Војводини 3,172.618 динара.

— **Број новина у вашој држави.** Према најновијим подацима број дневних и повремених листова који излазе на територији наше државе изнаша 510. Од тог броја отпада на Хрватску, Славонију и Међумурје 223 листа, на Србију и Црну Гору 86, на Словеначку 83, Банат, Бачку и Барању 42, Далмацију 41, а на Босну и Херцеговину 31. Од тих је листова писано латиницом 269, ћиридицом 118, словеначки 86, немачких 17, мађарских 15, руских 2, француских 2, турских 1.

— **Позориште** тражи један Pianino на послугу или на продају. — Пријавити се треба у канцеларији Народног Позоришта (Матица Српска).

До закључка листа нисмо добили од нашег извештача из Београда извештаје, а тако исто ни телеграме.

Нови Сад, 30. јануара 1922.

— **Умесна наредба Министарства Просвете.** Министарство Просвете издало је једно врло умесно наређење. Сви учитељи, професори и остали школски радници морају у свакој прилици, делом и речју, изравнавати несугласице код нашег народа. У погледу верске разлике дужност им је да објашњавају народу, да су муслимани, католици и православни браћа по крви, који говоре истим језиком а да их само вера раздваја. Треба навикавати и учити народ да из верских разлога никога не назива туђинским именом. За свако непоштовање ове наредбе биће дотични просветни радници најстрожије кажњени.

Време је било, да се оваква наредба изда. Надамо се да ће сви позвани ову наредбу савесно извршавати. Међу нама треба и мора да влада потпуна трпељивост. За углед треба да нам послуже народи, код којих данас због верских разлика нема никаквих трзавица.

—

Нови Сад, 30. јануара.

— **Велики Народни Збор** требао је јуче у 11 сати да се одржао пред градском кућом у Новом Саду поводом разорна рада и писања „Делбачке“ и њених уредника. Чим је полиција дознала за противдржавни рад, ухапсила је уреднике. Сад је овај збор требао да каже осуду над свима, који онако раде као уредници „Делбачкини“. Па је ли збор успео? Нека пресуде они, који су га посматрали. Кад се хоће да изрече јавна осуда, која не треба да остане само у границама Новога Сада, онда се збор друкчије приређује. Многи Новосађани нису ни знали, да ће га бити нити су чињене какве спреме за њега. Тако се не сме збор приређивати. Ту пати леп углед Новога Сада. Ако је мислио г. приређивач збора Јевђевић, да ће се прославити — преварио се.

Наше позориште.

(Писмени задатак једне ученице.)

Наше позориште налази се у авлији хотела Јелисавете. То је јединствени случај на свету, али је то због тога, што је позориште подигао Лава Дунђерски, за инат Мађарима, на своме земљишту.

Око позоришта није ништа засађено, нема парка, али за то има буради, сламе, старога гвожђа и т. д. Као сва светска позоришта и наше се дели у два дела, у гледалиште и у позорницу. Позорница је vis-a-vis гледалишта, те се из ње, кроз рупу на завеси може гледати у публику.

Између публике и позорнице налази се, осим завесе, оркестар или музиканти, који се не виде (јер би било сувише да публика све види, доста је да чује). — Види се међутим само један човек у средини, који окреће леђа публици, што додуше није учтиво. — То је капелник и ако нема капе, а зове се код нас још и Матачић, Тришлер или Бандур. Сви они силно млатају рукама, и они једини у позоришту могу имати штап у рукама, другима је забрањено. Ако публика много тапше они се окрену лицем, али и то само за час.

Публика седи на седиштима, која су врло каприциозна, те сама одскачу, па човек може и да седне на патос.

Обичај је да се за представу купује улазница. На веру не може нико да уђе (осим ако није особито вешт гимнастичар). Не даје се ни на књигу као нпр. у „шпецерају“. — Само управник, редитељи и билетери не плаћају. — То није ред. Зашто су они бољи од нас? —

Кад ништа не свира и људи на позорници само говоре, онда је то драма; кад се сви деру и вичу то је опера, кад се виче, пева и скаче, то је оперета. — Они који то раде т. ј. вичу и скачу то су глумци ако су мушкога рода, а глумице ако су женског рода. — Има их који играју у опери, оперети и драми, то су највећи глумци, то су уметници.

Глумачки занат је лак, јер сви говоре, вичу и певају оно, шта им шапће један човек, који је скривен на среди позорнице под кровом, који личи на шкољку. — Тај се не види, али се чује и зове се шаптач, премда би се могао звати и викач, ако виче, да би то и публика чула. — Он зна све најбоље, јер чита из књиге. —

Свака драма дели се на чинове. — На крају свакога чина пада завеса. — То је због сигурности публике а и због тога, што је то обичај и код других позоришта. — Ми смо учили у школи, да код старих Грка није било завесе. — За време паузе публика разговара (а многи то чине и за време чина), неки излазе да пуше, неки иду на први спрат и купују код Руса скупе бонбоне или чоколаду. — Ја сам пила само воду и платила сам пола динара. —

Многи из публике гледају на неко стакло -које се зове гукер или лорњон. — То је због тога, да свакога виде у другој светлости.

За време чина је мрак у гледалишту, јер управа штеди са осветлењем и јер глумци мисле, да нема никога, ко би на њих пазио.

На крају представе обично настаје паника у публици, сви јуре на врата, до т. зв. гардеробе, која личи на Капамацијин дућан, јер има много одела. — Ту се свако мора бринути за свој капут, да му се не догоди, да узме туђ. У гардероби се говори француски. јер се чује само: Pardon, pardon.

Кад сви изађу и публика и ватрогасци и глумци — онда је крај.

X.

Од дирекције пошта и телеграфа, Нови Сад.

На управу овдашњег дневника „Вајдашаг“ упутио сам исправку, коју молим да и у Вашем цењеном листу обелоданите;

„У „Вајдашагу“ број 21. од 26. јан. т. г. на страни четвртој под насловом: „Уз државни језик може се употребити на главној пошти и језик мађарски и немачки“ објављени чланак извештава о претераној слободи употребе језика, када у опреци са ранијом наредбом, окружницом бр. 106/921. изданом на основу наређења број 479/921. пов. министра поште, — у којој је само употреба државног језика дозвољена у званичном саобраћају и са публиком — из новт окружнице број 1. излучени тексе приказује на тај начин, као да би ова дозвољавала употребу мађарског, немачког и сл. језика у „званичном“ саобраћају, по милој вољи; дочим тога нема у новој наредби ни из реченога ни у циљ узетога, него тек толико, да органи поште могу трпети говор странака туђим језиком, ако дотичне уопће не владају државним језиком. Наравно, да је орган поште и у том случају дужан објашњења дати на српско-хрватском језику.

У колико би се текст те тачке у окружници интерпретовао друкчије, дошао би у протусловље са тачком првом, којом се изричито налаже да „сваки поједини пт. орган у служби и унутар уредских просторија искључиво само српско-хрватски говори; употребу туђег — мађарског, немачког и т. д. језика под претњом строгих последица строго забрањујем“.

За горњу исправљену интерпретацију служи доказом и околност што нова наредба не ставља стару изван крепости.

Међутим уклонићу криво тумачење окружнице новом исправнијом интерпретацијом, молим да публику Вашега листа у јавном интересу обавестити изволите, да у свому саобраћају са поштом и њеним органима употребљава државни језик.

Да би се избегла поводом овог исправка свака даља грешка у преводу прилажем и на мађарском језику своју исправку.

Нови Сад, 28. јануара 1922.

С поштовањем:
Јосифовић
директор.

Народно Позориште.

У уторак се даје „Фауст“ (др. А Риго као гост). Среда — „Отело“ (премијера).

Гђа Адрија Салви, бечка оперна певачица приказаће се нашој публици у четвртак 2. фебр. и у понедељак 6. фебруара у операма „Тоска“ и „Кармен“.

„Отело“ — Шекспирова трагедија љубоморе, биће у среду. — Режију води г. Богић и игра главну улогу. — Г. Коча Васиљевић приказаће нам своју одличну креацију у улоги Јага, гђца Ворник играће Дездемону а Емелију гђа Рајчић. Цене су оперне.

У припреми: Опера — Пајаци, Хофманове приче. Оперета — Пољачка крв. Драма — Онај који добија шамаре, Романтичне душе, Госпођица фифи и Глишићева Подвала. У петак 10. фебруара биће свечани Моцартов Requiem, у спомен Њ. В. благопокојнога Краља Петра I.

Књижевност.

— „Мисао“. Садржај: 1. јануар 1922. 1. Цецтрализам и децентрализација у политици, Свет. К. Матић; 2. Петронијевићеве формалне категорије (крај), Ксенија Атанасијевић; 3. После ручка, песма, Густав Крклец; 4. Пролетни хаос, песма, Сибе Миличић; 5. New York, песма, И. М. Петровић; 6. Сутрашњица, песма, Александар Илић, 7. Три срца, песма, М. Метерлинк; 8. Песма, песма, З. Хипиус; 9. Кокица, приповетка, В. Стојановић; 10. Пут за Нирвану, Уздах Сутончић; 11. Пресуда Др. Костића, приповетка (15), Вељко Петровић; 12. Зли дуси, роман (14), Ф. М. Достојевски; 13. Социјални преглед, Земљорадничка реедукација инвалида, Дим. Д. Живаљевић; 14. Писање назива наше државе, писмо Др. Фран Илешић; 15. Књижевни преглед: Јаша М. Продановић; 16. Музички преглед: Стан. Винавер 17. Позоришни преглед: Ранко Младеновић; 18. Уметнички преглед: Др. М. Т. Селесковић; 19. Војни преглед: Гистав ле Бон; 20. Етнографски историски преглед: Драгиша Лапчевић; 21. Белешке. „Мисао“ излази 1. и 16. сваког месеца, у свескама од пет табака. Годишња претплата 100 дин.; полугодишња 50; тромесечна 25 дин. Поједине свеске 5 динара. — Рукописи се шаљу Уредништву: Ресавска ул. бр. 4. — Уредник прима у Уредништву сваког дана од 5—6 час. по подне. — Телефон број 1286.

Новосадска продуктна берза.

Нови Сад 30. јануара 1922.

Пшеница:		
бачка, 77—78 2% .	1575	1565
срем. 78, 2% ок. Рума	1585	—
Јечам:		
Смедерево	1080	—
Овас:		
сремски	1150	—
Кукуруз:		
бачки, нови, пар. НСад	1190	1185
б. н., пар. Бечкерек	1165	—
срем. н., окол. Рума	—	1190
Остале врсте жита.		
проха по мустри . .	750	700
Брашно:		
нулер с врећ. ab Бачка	2100	—
за кување, ...	2000	—
хлебно	1860	—
за п. с врећ. ab Бачка	1020	—
нулер с врећ. ab Срем	2100	—
за кување	2000	—
Мекиње:		
пшен. с врећ. ab Бачка	805	800
Маст свињска:		
нето, ab Бачка . . .	7100	—

Тенденција чврста.

Позив на претплату.

Почетком јануара 1922. године истиче претплата на „Заставу“ старим нашим поштованим читаоцима, који се претплатише за лањску годину. Сада пак молимо оне наше поштоване пријатеље и једномишљенике, који су лањску претплату целу одједанпут унапред исплатили, да то учине и за идућу годину. Претплата на „Заставу“ остала је стара: 100 динара на годину. Управа и уредништво не жалећи труда и трошкова, побринуло се за добру обавештајну службу тако да ће „Застава“ имати увек оригиналне и најновије вести изцелог света. Садржина листа биће разноврсна. Тако сем политичких питања, расправљаће се разна социјална, економска и финансијска питања, па и уметност и књижевност биће заступљена. „Застава“ од 1-ог јануара 1922. излази 2=3 пута недељно на осам страна, док техничке и материјалне околности не буду дозволиле, да тако сваки дан излази. Молимо стога све наше једномишљенике, а и остале искрене родољубе да се претплате на „Заставу“ као најстарији лист у Војводини и као лист, који већ педесет и две године заступа интересе најширих сојева народних.

Администрација.

Управник: **Јаша Томић.**
Одговорни уредник:
Трива Милитар

ЉУБЉАНСКА КРЕДИТНА БАНКА
ФИЛИЈАЛА НОВИ САД, Футошка улица број 4.

185 1—3

Даје зајмове; преузима улоге; купује и продаје девизе, валуте и вредносне папире; врши исплате на сва банковна места у нашој Краљевини и у иностранству.

Брзојави: Љубљанска Банка.

Телефон број 57.

Централа: ЉУБЉАНА.

Филијале: Брежице, Целовец, Celje, Горица, Марибор, Крањ, Птуј, Сарајево, Сплит, Трст.

На знање.

Пошто је Удружење куће-власника било приморано да се исели из свога досадашњег локала, то је изабрало ниже означено удружење своје поверенике, који ће вршити упис у чланство и то: г. г. Јована Чулума трговца, велика трафика; Николу Ивковића трговца, Дунавска улица број 10; Брачу Теофановића трговце, Пашићева улица; Лазара Милутиновића трговца, у Пашићевој улици; Луку Вучковића трговца код „Шаргарепе“, Темеринска улица; Ђоку Гачулића бирташа на Темеринском друму; Јована Могиног бирташа у Темеринској улици; и Дерпер Липота стаклара на Главном тргу и Јоцу Антоновића трговца, Футошка улица.

Секретаријат се налази у радњи г. Николе Ивковића трговца у Дунавској ул. бр. 10.

Умољавају се и сви остали куће-власници из Новога Сада, да похитају са уписом у чланство, јер се приближују дани великога збора.

Из канцеларије Удружења Куће-власника. 183 2—5

Изјава*)

Извештавам све трговце и кредитне заводе и т. д., да сам се од своје жене по закону развенчао, али имовна заједница још није прекинута, те да јој на моју одговорност не дају ни зајма ни кредита, пошто нећу примати одговорност ни за какве дугове или кредите.

Нови Сад, 25. I. 1922.

Стеван Шомођи.
гостионичар.

168 2—3

*) За ствари под овом рубриком уредништво неодговара.

Кућа на продају!

Купац се може одмах уселити, у Немачкој (Бемовој) ул. број 22. — Поближе упитати у канцеларији „Јадран“ Футошка улица број 41.

3—3 171

2 бика

1 мађарски, стар 2 год. а други вимокрвни швајцарски, стар $2^1/_2$ год. продајем одмах. 156 4—6

Упитати: Илију Пејића Н. Сад, (салаши Ченеј).

Читај! Читај!

Препоручујемо своје производе и то: чисту свињску маст, сољену и суву сланину и месо, I зимску саламу т. зв. (сегединску саламу). Миланезу, Мортаделе и друге разне врсте прерађевине од меса. — Нарочито препоручујемо наше најусавршеније паковање робе у сандуцима 5—50 kg. које сваки већи и мањи потрошач може поштом и жељезницом добити.

Браћа Лазаревић
кланица и фабрика саламе
Нови Сад.

Робу шаљемо с поузећем.

Читај! 190 1-1 Читај!

Кућа са великом баштом продаје се одмах. Купац се може одмах уселити. — Упитати у Н. Саду Арпадова ул. 14 број. 182 1-1

На прометном месту 25 година постојећу
КОЖАРСКУРАДЊУ
.. СА КУЋОМ ..
ради другог подузећа продајем. Лајош Вандра, Стари Бечеј Краља Петра ул. 27.
165 Телефон број 82. 3—3

Продаје се

из слободне руке салаш са 6 јутара првокласне земље и са новом зградом. — Ближа извешћа код Теодора Боришева у радњи у Жабљу.

178 2—2

КУЋУ

и трговину своју са дозволом точења продајем у Новом Саду, Кошак Алмашке ул. 13 и Текеља 2. Упитати власника у кући. 192 1-3

КОМПАНИОНА

гвожђарске струке, који је способан самостално водити исти посао. — Потребан капитал најмање 25.000 динара. — Радња се налази на најпрометнијем месту, понуде слати

3—3 164

Јовану Н. Томићу
Сремска Митровица

Арпацика

има један вагон а може се и на мање добити по данашњој најјефтинијој цени. Упитати код М. Рунића Камберова 42. 181 1—1

Бузиашка природна угљична киселина

по цени од 340·— круна по 10 кг. може се добити код тврткe **Јулије Бауер, Н. Сад** стовариште пива — празних сопствених ваљка се прима на пуњење. 2474 25—

Глачање стакла,

покривање огледала, уметничко урезивање стакла. — Мрљава огледала оправљамо са гаранцијом. 184 1—1

„VITRUM“ НОВИ САД
футошка улица бр. 106.

Продајем парну
ВРШАЋУ ГАРНИТУРУ

фабрично самоходну 8 PH. Фабрикат „Мађарско-државни“. Најсавременији систем од 19·5. год. у врло добром стању. — Власник **Петар Новаковић Угриновци, пошта Батајница Срем.** 188 1—1

ПРОДАЈЕМ

добро уређену мешовиту трговину на добром и прометном месту у Н. Саду. Ближа извешћа у администрацији овога листа. 2—2

174

Концертни гласовир!

Штенцт и Шлемерског фабриката, енглески механикат, црне боје, по врло јефтиној цени на продају. — Поближе запитати код „Шмолка“ подузеће за оглашивање Нови Сад, Футошка ул. број 24.

191 1—2

Тражим

компаниона за рентабилно подузеће. Ближа обавештења даје „ПРОГРЕС“ Нови Сад Футошка 44. 176 2—2

Прва осечка творница за прераду дрва у Осеку
нуди:
БУРАД ЗА МАСТ,

од буковог дрвета са шест жељезних обручева, у најбољем квалитету, садржина од прилике 200 клг. netto.

Бурад се налазе код Стевана Гериха, Нови Сад, Регента Александра улица број 50. врата 166. 55 9—10

Продајем кућу

у Новом Саду у Футошкој ул. бр. 48, која лежи на површини од 1000 квадратних хвати. — Ближи податци могу се добити код мене на Рибљој пијаци бр. 12. Посредници су искључени.

Јосип Шварц трговац дрва
186 Нови Сад. 1—3

ОГЛАШУЈТЕ У „ЗАСТАВИ“

Петар Костић
Срем. Карловци препоручује свој добро познати
БЕРМЕТ
Даље и бели бермет вино а ла Торино.

Обе врсте вина не потпадају трошарини фина вина, него сасма обична вина.

4 11-15

Штамварско Подузеће „Застава“ д. д. 172—1922.